

DELINEATIONIS ARCIS VRANIBV RGI,

QVOD TOTAM CAPACITATEM EXPLICATIO.

FRIDERICVS SECVNDVS laudatissimæ memoriæ, Rex Daniæ & Norvagiæ, &c. nulli virtute, magna nimitate atq; integritate cedens, qui ante annos decem ingenti cum luctu non saltem Daniæ & subditorum, sed & adjacentium Regionum fatis concessit, annum agens ætatis quinquagesimum quartum, diuturniore sanè vitâ dignissimus, modò DEO ita visum fuisset. Is (inquam) optimus Rex, cum præter alias Heroicas dotes erga liberalia studia verè liberali & propenso esset animo, atq; intellexisset, Astronomiam inter hæc principem locum obtinentem, à summis semper Monarchis & Regibus in summo etiam pretio habitam, multosq; ex his laudabiliter in eâ versatos, nec minimam nominis perpetuitatem inde consecutos, hanc in suo etiam Regno præclarè excoli atq; fovendi duxit operæpretium. Quapropter, ubi me illius instaurationi operam navare, atq; in eâ palæstrâ multis jam annis inde ab adolescentiâ versatum percepisset; adeò ut hujus continuandæ & ad optatum finem perducendæ gratiâ, relicta Patriâ in Germaniam, quò quietiùs & oportuniùs eidem vacarem, discedere animum induxissim; me accersitum, ut isthuc in Daniâ idem exequerer, clementi benevolentia adhortatus est: & sponte oblatâ Insulâ celeberrimi freti Daniici Venusiâ, communiter (uti dictum) Huennâ appellatâ, commoditatem hisce Cælestibus studiis ibi operam dandi Regio favore largitus est: veluti aliàs quoq; hujus nunquam satis laudati Regis consilii mentionem & memoriam recolere soleo; cum non tantummodo de me, sed & de totâ re Astronomicâ hac ratione sit eximiè meritis. Quare universam Posteritatem, ad quam (uti spero) hujus rei usus fructus aliquando perveniet, Serenissimi & Optimi illius Regis nomen gratâ mente celebrare decet. Ex illius itaq; præstantissimi Regis decreto, atq; voluntate clementi, cum in dictâ Insulâ ædificia Astronomico negotio apta solidè & magnificè à me construenda forent, elegi locum maximè in eâ æditum (cum & tota Insula per se altè extaret) prope ejus quasi meditullium, ubi Arcem ex ipso Cælo, cujus observationibus inservire deberet, denominatam, & Uraniburgum ob id dictam fundamentaliter construere aggressus sum; incipientesq; ab Anno 1576. successivis temporibus eandem absolvi: cujus Orthographiam hîc secundum totam ejusdem formam & capacitatem, quantum in plano fieri potuit, repræsentatam vides. Particularia verò, quæ in hac delineatione exponenda veniunt, in hunc modum se habent; quatenus literis, quæ peculiaribus locis annotatæ sunt, singula indicare datur. A Domus præcipua in ipso meditullio totius capacitatis extructa; & per quatuor sua latera æquale quadratum efficientia in 4. Mundi plagas exactissimè vergens; ita ut duæ turriculæ Meridiem & Septentrionem, ambæ verò valvæ Ortum & Occasum exquisitè respiciant. E. Porta Orientalis opere rustico & Tuscano composita. D. Porta Occidentalis eodem opere elaborata. Habuerunt autem hæc binæ portæ superius duos Canes majores Anglicanos excubitores in conveniente domunculâ, ut undiq; adventantes latratu indicarent. B. Officina Typographica, majoris domus Idæam parvâ formâ quodammodò referens. C. Domuncula pro ministris, etiam majorem domum, quoad frontispicia, & quædam alia repræsentans. F. Interior valli facies. G. Exterior ejus forma cum suâ dispositione. N. Quatuor viæ versùs ambas portas & utranq; domunculam ducentes, quæ in 4. Mundi plagas ad amussim excurrunt. O. Quatuor januæ hortorum. M. Pergulæ quatuor in illis semicircularibus vallis amœnitatis gratiâ dispositæ. L. Horti herbarum & florum. H. Horti Arborum varii generis numero circiter trecentarum, &c. Atq; hæc est totius capacitatis descriptio. Habet autem valli ambitus figuram quadratam, in medio semicirculari intertextam, ut in antecedente designatione patet. Singula verò Quadrati latera continent pedes 300. Crassities valli fundamentalis est pedum viginti. Altitudo ejus 22. pedum: Diameter verò semicircularis valli interior est pedum circiter nonaginta. Domus ipsa in medio sita, quæ etiam exactè, uti dixi, quadrata est, habet in singulis lateribus circiter pedes 60. Altitudo Muri 45. pedum. Turres verò rotundæ à Meridie & Septentrione appositæ habent 22. pedes in Diametro, quibus ambitus exterior adhærentes addunt pedes 10. Porticus ab Oriente & Occidente inferioris Quadrati habent 15. pedes in quolibet latere. Tota altitudo domus à Terræ superficie usq; ad Pegasus supremum est pedum 75. Domus etiam ipsa, quâqua versum patet, hypogæa habet ædificia, quorum profunditas est pedum 12. Imò & quædam alia sunt infra hæc. Ista verò subterranea cum sint, hîc non repræsentantur, utut multis consent discriminationibus, & in varios usus ordinata sint, quæ etiam magnis sumptibus, & penè non minoribus, quàm superior domus pars, quæ ultra Terræ planitiem extat, ac sub diò patet, confecta sunt.

Præcipuæ verò hujus domus in meditullio sitæ pleniorē designationem & expositionem nunc subjungam, quò omnia magis discretè pateant: atque ibi nonnulla è subterraneis, quæq; Cryptica sunt, quatenus fieri potest, atq; in plano talia imitari utcunq; conceditur, exhibebo. Nam omnia isthuc confecta, non solum inferior sed etiam exterior; utut domus hæc talia tamque multiplicia continere non facillè crederetur, recensere & nimis prolixum, & fortè quibusdam tædiosum foret.

*VRANIÆ sacrata domus, specula inclyta Cæli
 Excelso fundata loco, firmataq; vallis,
 Arboribusq; herbisq; tuis circumscita in hortis
 Quæ ter septenos lustrasti cuncta per Annos
 Sidera, dum caput augustum sustollis Olympo
 Siccine spreta jaces? sic nunc orbata quiescis?
 Forsitan id superis visum, quibus Enthea cura;
 Nè magna exiguis stringantur munera claustris,
 Sic volvunt variantq; vices Terrestria quæq;
 Sit tibi laus soli qui Cælum & Sidera torques.*

H 2

ORTHO-